

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.

Inserati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupijski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslano, preklici, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Zenitne ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravišтво „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflcova ulica št. 5, pritrilčno. — Telefon št. 394.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		v inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 180—	celoletno	K 240—
polletno	90—	polletno	120—
3 mesečno	45—	3 mesečno	60—
1	15—	1	20—

"Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati." Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno 300 po nakaznici. Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje. Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisano in zadostno frankovane.

Rekopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 1 krono. Poština plačana v gotovini.

Mi spimo dalje.

Vsak dan groznejša postaja primorska tragedija, vedno silnejša postaja laška tiranija nad našim življenjem, mi pa spimo dalje, ko da bi se vse to godilo v deveti deželi.

Ko niso mogli naše ljudi pregnati iz Primorja, z nasiljem in ropom imetja, so Italijani stopnivali svoj pritisk in danes že odmevajo tržaške ulice od divjega krika: Con fuoco e ferro. Z ognjem in mečem preganjajo one, ki so ostali zvesti nam in ki nam varujejo slavno dedščino prednikov. Po požigu Narodnega doma so začele pokati puške na naše ljudi — na naše ljudi — di pa spimo dalje in se ne ganemo iz mirvila.

Z okupacijo Reke je nanesen ne samo našim interesom še bolj pa naši časti težak udarec, ki je dosegel z D' Annunzijevo aneksijo svoj višek. Tudi to nas ne spravi iz ravnotežja, dasi vemo, da bi mogli sami pregnati D' Annunzija in njegovo soldatesko. Toda kdo bo pričel, kdo bo spal dalje!

Na Koroškem je nanesen naši stvari globok udarec, da se je čutila naša celokupna deželna vlada prisiljena, da enoglasno poda svojo demisijsko. Vendar nismo tako naivni, da ne bi bili uverjeni, da je odstopila deželna vlada iz tehničnih razlogov, da je demisijska obupna demonstracija, ki naj vendar prisili vlado k energičnim korakom v zaščito Koroške. Pa kakor vemo mi, tako ve tudi centralna vlada, tako ve tudi sovražnik, da mi spimo, da se ne ganemo, pa naj se zgodi kakrkoli.

Vidimo maso inteligence, ki kar plava v nezadovoljnosti nad obstojem čim razmerami, ki je pa tako inteligentna, ko poslednja masa. I ona ve, da je deželna vlada storila kar je mogla, da je sedaj dolžan narod, da vlado podrži, da dokaže vsemu svetu, da s koroškim vprašanjem ne stoji samo deželna vlada, temveč ves narod. Kako pa naj narod dokaže to, če spi inteligentna, če ona ne da impulza narodu! In vendar bo šlo zabavljanje dalje svojo pot, mesto da bi zgrabili vsi za delo.

Naše vojaštvo je odšlo iz Koroške, italijansko je ostalo. Ker nismo znali braniti svojega interesa tako ko treba, ker nismo znali tako odločno zahtevati odhod laškega vojaštva, kakor so oni zahtevali naš odhod. Naj piše mirovna določba karkoli, s pojavom italijanskega vojaštva na Koroškem je ustvarjen nov, položaj, nov dejanski stan, ki je nam kategorično klical: Naše vojaštvo ne odide pred italijanskim. Ali

za vraga, kje naj poberejo mi silo za odločno besedo, da o dejanju niti ne govorim, če so pa Italijani naš ljubli zavezniki.

Vemo, da pograbi tudi vzor zaspance jezca, ko bere take poklone Italiji. Ker v resnici je že od sile, kako smo mi uljudni napram onim, ki nam v Albaniji in v Primorju ubijajo ljudi, na Koroškem pa grabijo zemljo. Pa da vsi, brez izjeme, besnimo od jeze, do izbruha le ne pride, ker imamo svojo dolžnost, da prespimo vso zgodovino.

Mi spimo, narod pa, ki je v naših domišljavih očeh veljal kot najbolj zaspan, pa je že zdavnaj vstal in danes dela in se bori, da kar kipi življenje po Korotanu. S krepko roko ruši spone, in ne bo dolgo, ko bo pri plebscitu uničil poslednjo vez. Mi seveda tega ne vidimo, kakor ne slišimo klica iz Primorja, ker naša historična naloga je, da spimo tudi takrat, kadar nam tat krađe imetje.

V najresnejših trenutkih spimo, zato je smešno, če bi pričakovali, da čujemo to, kar je danes navidezno brez nevarnosti. Zato si ne usojamo niti najmanjše zahtevati, da bi bili pozorni, če imajo danes Italijani že 50% delnic pri gorenjskih plavžih.

Nekdaj nam je nekdo povedal, da so Italijani ljudje z bujno fantazijo, ki na ne poznajo in ne razumejo resnega dela. Stvar je morebiti precej resnična, ali Primorsko vprašanje tega ne dokazuje, ker na Jadranu nas oni iznoderivajo sistematično in silovito rezko iz ene postojanke za drugo. Pa tudi, če bi bila gornja sodba o nas bi bila stokrat bolj neugodna. Ker o nas bi se mogel kritik izreči samo, da smo mi narod zaspancev, ki ima silen hrbet, da sijajno prenese vsak udarec.

Košatimo se v dveletni svobodi in se na široko pritožujemo, da ne izgleda naše življenje bolje! Popolnoma neupravičeno. Saj mi ne uživamo dveletne svobode za delo — amak samo še dve leti spimo. Za boga, ali mislimo spati še tretje leto!

V resnici samo pesnik je mogel napisati ponosno fantazijo: Mi vstajamo in Vas je strah!

Pristopajte k „Jugoslovenski Matici!“

Nadarjenega fantiča so stariši kmalu poslali v mesto, da se tam dalje izobražuje; z veseljem se je učil klavirja — a svoji dobrovoljni učiteljici je delal karnajveč pregledave. Ko je igral vaje in male pesmice, mu pri ponavljanju zopet ni dala žilica miru da bi jih igral tako kot so bile pisane temveč jih je prikrotil po svoji muzikalni žili. Nič se ni tedaj čuditi da se je že v tej mladosti poskušil v komponiranju. Osnovne nauke harmonije se je učil pri penzioniranem učitelju Mihaelu Vučniku, kateri je polagal največjo važnost, da je svojega učenca opozarjal na nepravilnost vspešnih kvint in oktav. Studije pri Vučniku pa niso trajale dalj kot jedno leto, ker se je mladi Širca podal v vojaško šolo. S tem korakom se je začasno končala njegova muzikalna izobrazba, a nagujenje do glasbe ni prenehalo; kjer je le mogel je posecal najrazličnejše glasbene prireditve. Več se z glasbo ni pečal, ker je spoznal, da ne more uspešno služiti dvema gospodarjema. Težko mu je bilo odreči se svoji prirojeni ljubezni do glasbe ali popolnoma zatreti tega čuta ni nikdar

Bodimo dobrovoljci!

Ko smo skoraj na tem, da praznujemo dveletnico svoje mlade svobode in ko izgleda obstoj naše države popolnoma osiguran, smo prisiljeni, da kličemo: Bodimo dobrovoljci! Ne, ker bi hoteli boj ali ker bi iz bojaželjnosti zbirali dobrovoljce, temveč ker vidimo vsepovsod pomanjkanje onega duha in one volje, ki je edino rešilna, kakor so to dokazali ravno dobrovoljci.

Spominjamo samo na katastrofalno 1915. leto. Obupno zmagovito je bilo tedaj na vseh bojiščih orožje centralnih držav in le peščica ko kremen trdih rodoljubov je še ostala zvesta veri v našo osvoboditev. Ta visoka potencia vere je otvorila čudež, je kakor pravi sv. pismo, premaknila goro in dosegli smo svobodo in ujedinenje. Jedro v tej peščici rodoljubov pa so bili dobrovoljci in za to kličemo: bodimo dobrovoljci.

Bistvo našega programa, pogoj naše sreče, jadransko vprašanje je v enaki katastrofi. Prišli smo tako daleč, da se kljub londonskemu paktu anektira Reka, da moramo jadransko vprašanje braniti že na Koroškem in v Albaniji in da se na zasedenem ozemlju dela z našimi ljudmi in našim imetjem kakor z rajo. Vrh vsega pa se pletejo okoli nas zanke in na Madžarskem rožlja Horthy že mesece z orožjem. In da je tragika popolna, se najde med nami vedno dovolj ljudi, ki ravno v najbolj kritičnih trenutkih izzevoje nemire v lastni deželi. Na aneksijo Reke je dala domovino samo en odgovor — puni hrvatskih kmetov.

Če je v tem direktna zveza ali ne, je vseeno važno je le, da nimajo naši ljudje cilja pred seboj, da jim ni obli interes važnejši, kakor privatni. To žalostno resnico moramo konstatirati dnevno in ne samo pri priprostem kmetu, temveč tudi pri inteligenciji. Razlika je le malekonstna. Kmet se ne tiče, kar se odigrava izven mej njegove vasi, inteligenca pa nima zmisla za stvari, ki direktno ne zadevajo njene plemena in koristi njeni stranki. Separatizem, porojen iz brezskritične hiperljubezni do historičnega plemenskega razvoja, dviga svojo glavo in uničuje naš razvoj. Toda naše nesreče še ni konec. Med nami žive ljudje, ki se ponasajo s svojo negacijo narodnosti, mi misli, ki ravno na dan reške aneksije na ljubljanskih ulicah kriče po revoluciji in se trudijo na vse kriplje, da ustavijo s štrajkom naš državni aparat.

In vse to se dogaja, ko pokajo v Trstu puške, ko je prišlo primorsko vprašanje do svoje kritične višine.

Bratje, bodimo dobrovoljci, ker drugače propade naša stvar. Mi zaupamo v zdravo in v svežo silo našega na-

roda in za to vemo, da bo naš narod kos tudi sedanjemu položaju. Ali naša vera mora preiti v narod, ves narod mora misliti kot dobrovoljec. Z vsemi silami je treba delati za to vero, z vsemi sredstvi zničati onega, ki ubija to vero.

Bodimo dobrovoljci, ki gredo za svoje ideale čez drn in strn, ki se ne ozirajo ne na levo in ne na desno, dokler ne dosežejo svojega cilja. Samo tako je zmagati mogoča, ne pa z zabavljanjem in babjim godrnjanjem.

Bodimo dobrovoljci, ki se neumorno bore za svoje svetlinje. Bratje, verujte, tudi dobrovoljci so imeli več ko enkrat vzrok, da bi obrnili vsej domovini hrbet. Ne samo da nismo dobili priznanja za svoje zasluge, toliko da nismo bili kaznovani za svoje rodoljublje. Ni še tako dolgo sem, ko se je celo iz vodilnih inteligentnih vrst slišal stavek: »Dobrovoljci so izdali Karla, oni izdajajo nas Srbom!« In vendar so ostali dobrovoljci kar so bili, dragulji med patrioti, fundament naše države.

Bodimo dobrovoljci, revolucionarji našega mrtvila. Nas ne ubija toliko zunanji sovražnik, kakor naša nezavednost, naša indolencia in naša apatija. Vse to se mora nehati in mora se končati skoro, ker na pragu so odločilni dogodki. Nikdar več se ne sme zgoditi, da odgovori domovina na tak korak, kakor je D' Annunzijevo aneksija, z molkom. Če ne drugi, tedaj moramo za odgovor poskrbeti mi, ki imamo zmisel za dobrovoljce. Ustrašiti se pa ne smemo niti tega, da vplivamo z vsemi sredstvi na javnost, da se našemu glasu odzove.

Bodimo dobrovoljci in sicer bodimo takoj! Svobodo so dali oni, ki so bili v najtežjih trenutkih dobrovoljci in ne ti, ki so pili ob pravrutu. In svobodo Primorja stori tisti, ki je danes dobrovoljec, ko izgleda vprašanje Adrije nerešljivo.

Kdor ima jasen cilj pred seboj, kdor zna, da je Primorje bistvo našega življenja, ta ima zmisel za dobrovoljce. Kdor pa je tudi tako pošten, da hoče do cilja, pa naj bo pot še tako nevarna in trnjeva, ta je dobrovoljec. In kdor nadaljuje pot do konca, pa naj vsenaokoli kriči drugače, ta je vzor dobrovoljca. Bratje, ali morete odreči svoj vstop v dobrovoljce, ali morete zagovarjati zakrknjenost, da najvišja ideja jugoslovenskega naroda ni našla v vas pristajša?

Na zemlji se odigrava veliki dogodki, vredni velikih ljudi. Tužna nam manjka, če so nam taki nepoznani in če je med nami samo malih mnogo, onih, ki se boje dobro — voljstva.

„Družba sv. Cirila in Metoda“

poziva vse rodoljube na svojo skupščino dne 19. t. m. v „Narodnem Domu“ v Ljubljani.

Prof. dr. P. K.:

Risto Savin.

(K premieri njegove opere »Lepa Vida«).

Do današnjega dne še nimamo slovenske glasbene opere. Pisatelj tega dela bo moral najpoprej isati raztresene zgodovinske drobtine po različnih listih — mogoče bo mogel porabiti tudi sledeče vrstice kot prispevek k mejniku slovenske moderne glasbe — Risto Savinu.

Risto Savin — njegovo pravo ime je Širca (Schirza) — se je rodil kot sin znane narodne družine Širca v Žalcu. Prirodno muzikalično-kompozitorsko žilo je kazal že v zgodnji svoji mladosti v tem, da je narodne pesmice, katere so mu bile pri srcu po svoje prekrjal prav po tem kakor je bil dobre volje ali pa žalosten. Delal je takorekoč varijacije k napovedi narodnih pesmi tako da se dostikrat ni moglo več najti pravega jedra. Prav tako je imel tudi že v prvi svoji mladosti lastnost, da je besedilo priljubljenih pesmi takoj zvezal s primerno melodijo.

mogel. Ko je obiskoval kot mladi oficir na Dunaju dveletni vojaški kurs tedaj si ni pustil v stanovanju postaviti niti klavirja, da bi ga ne oviral pri njegovih vojaških studijih. Ali ravno tedaj se je javila nova skušnjava — mlada sedemnajstletna devojčica. Ko je bil zatopljen v svoje vojaške knjige — je zaslišal od sprotne strani Bethovnovo Appassionato. Poslušal je in po vsakem nastavku je sodil, da jo igrajo nežne ženske roke. Začetek je bil dober ali kmalu se je igra ustavila pri težjem mestu, čez katerega ni mogla priti. Nič ni moglo vojaka zadržavati, zapri je svoje knjige, skočil je po Bethovna in kmalu je našel kočljivo mesto. Vzel je pismo, zapisal prstoklad omenjenega mesta in ga poslal po hišniku vis a vis. Ko je še isti dan slišal kako njegova nepoznana učenka kočljivo mesto vadi — začetkom počasi — potem vedno hitreje, do pravega tempa, tedaj ga je navdalo tiho zadovoljstvo. Kdo se bo čudil, če se je na tak način pričeto znanstvo spremenilo v prijateljstvo, da so se pisala pisma in da je temu sledil tudi taje sestanek. A veselje

je bilo kratko: komaj je mladi varčel obema prijeten razgovor o glasbi in se je čedno dekle oprjelo mladega oficirja — že ga je vsa prestrašena nenadoma izpustila in zbežala — pa komaj se je mlad mož zavedel kaj se je zgodilo, ga je že motrila od nog do glave starejša dama — njena mati. Naslednje jutro je dobil mladi junak poslovilno pismo, na katerem so odtisli solz jasno pričali — prostovoljno odpoved, a Risto Savin je postal zopet samo vojak.

In kakor nevidne zemeljske sile raztrgajo s tako vehemenco zemeljske okove, da se trese zemlja daleč na okoli in vulkar začne bruhati žarjo, tako ne moretudi človek trajno zatavljati svojih čustev. Risto Savinu je umrla nadvse ljubljena mati; tolažbe ni našel drugod kot v glasbi. Pustil je vse pomisleke, z vso vnetostjo se je posvetil teoretičnim studijem, najpoprej pri Fridrichu Helsslerju — pozneje pa na Dunaju po posredovanju ravnatelja konservatorija Helmsbergerja — pri profesorju Robertu Fuchsu, katerega hvaležni učenec je bil skozi dolgih pet let. Pozneje je

bil prestavljen v Prago, kjer se je seznanil s Knittlom prof. odtodnega konservatorija. Njegova muzikalna naobrazbenost se je širila od dne do dne in prav tako je rastlo njegovo zanimanje za snov Lepe Vide, katerega ga je že v prvi deški mladosti ko je komaj začel premetavati prste no klavirju tako navdušila da je skomponiral besedilo narodne pesmi, katero delo pa seveda ni nikdar zagledalo beli dan. Vsebinsko Jurčičeve Lepe Vide ni spustil nikdar iz spominar po dovršenih glasbenih studijih si je sam skiciral štiridejansko opero katere libreto mu je spisal dr. Batka. V štirih mesecih je bilo delo dovršeno. S kompozicijo je začel v Zagorici, nadaljeval ga je na otoku Capri — do vršil pa je opero v Varaždinu. Leta 1909 se je Lepa Vida prvič uprizorila na deželnem gledališču v Ljubljani. Nedostaki, kateri so se pri tej uprizoritvi pokazali, so komponista dovedli da je predelal vsebino in glasbo. To predelano narodno opero je postavila intendantica kraljevske opere za premijerno letošnje sezije.

Politične vesti.

— Ministrski svet in ostavka vlade. Beograd, 15. septembra. Danes popoldne se je pod predsedstvom regentovim vršila seja ministrskega sveta, na kateri je referiral minister dr. Trumbić o zunanji situaciji naše države. Razpravljalo se je tudi o demisijski deželni vladi za Slovenijo z ozirom na plebiscit na Koroškem. Sklenili niso ničesar, ker še ni točnih službenih podatkov.

— Zopet pred vladno krizo? »Narodna Politika« javlja iz Beograda: Vlada je poslala vsem klubom zakonski načrt, s katerim se daje vladni splošno pooblaščenje, da more na svojo roko izdati zakonske navedbe. Včeraj so vsi parlamentarni klubi razpravljali o tem predlogu vlade, da zavzamejo svoje stališče napram njemu. Jugoslovenski klub meni, da se ta predlog v principu ne more sprejeti. Zdi se, da bo Narodni klub zavzel slično stališče, morda tako tudi Radikalni klub. V parlamentarnih krogih se govori, da bi gotovo nastopila vladna kriza, če bi vlada čvrsto vztrajala na svojem stališču glede imenovanja predloga. — d.

— Dr. Trumbić je prevzel posle. Dne 14. t. m. je namestnik zunanjega ministra dr. Ninčić predal svoje posle ministru dr. Trumbiću.

— Ekspozice ministra dr. Trumbića. Zunanji minister dr. Trumbić bo na jutrišnji seji ministrskega sveta podal obširen ekspozice o zunanji-političnem položaju naše države. — Včeraj je zahteval dr. Trumbić, da vlada dovolji, da še ne prevzame svojih rednih dolžnosti v ministrstvu za zunanje posle, ker bo moral radi pogajanj z Italijo, odpotovati iz Beograda. — d.

— Pooblastilni zakon. Na seji ministrskega sveta je bil odobren zakonski načrt, ki ga je predložil minister za konstituantno dr. Laza Marković glede pooblaščenja vlade za reševanje najnujnejših zakonov navedbenim potom. Ta predlog bo predložen narodnemu predstavništvu kot nujen predlog. — d.

— Zborovalni zakon. Vlada je sklenila, da se raztegne srbski zakon o zborovanjih in združenjih na vso kraljevino.

— Prosvetni odsek v Novem Sadu odpravljen. Prosvetni odsek v Novem Sadu je ukinjen. Vse njegove funkcije ter uradništvo, ki je bilo doslej zaposleno pri tem uradu, preide k ministrstvu za prosveto v Beograd. — d.

— Reparačijska komisija. Mesto dr. Otokarja Rybaja, člana reparačijske komisije na Dunaju, ki je zbolel, je dr. Ploj imenovan za člana imenovane komisije. — d.

— Madžarski politiki v Beogradu. Deputacija 14 članov madžarskega parlamenta je 15. t. m. odpotovala iz Budimpešte v Beograd. Madžari nameravajo tako prvič oficijelno obiskati jugoslovensko prestolico, nato pa nameravajo odpotovati še na Dunaj. Deputacija bo oficijelno pozdravilo zastopstvo

narodnega predstavništva in zastopni-
ki vseh parlamentarnih klubov. — d.

— Radi dogovork na Hrvatskem.
Poslanec Bukšec in tovariši so v na-
rodnem predstavništvu interpellirali
glede dogovork na Hrvatskem. Inter-
pelant je vprašal vlado, kaj je storila
za to, da se zastareli vojaški predpisi
prilagodijo sedanjim gospodarskim raz-
meram ter drugim različnim odnoša-
jem. Vprašali so tudi, zakaj da dopusti
vlada, da orožniki tako strogo poste-
pajo z našim ljudstvom in kaj da je vla-
da ukrenila, da se krivci radi tega pre-
stopka kaznujejo. — d.

— Napadi na ministra Svetozar Pribi-
čevića in demokratska zajednica. Beo-
grad, 16. septembra. Demokratska zaje-
dnica je imela večer pod predsedstvom
poslanca Grigorija, na kateri je skle-
nila sledečo izjavo: Povodom napadov na
ministra Svetozar Pribičevića v novinah,
ki pripadajo deloma po svojem strankar-
skem prepričanju strankam, ki so danes v
vladi, obsola demokratski klub nizkoto-
no borbo tega časopisja in izreka ministru
Svetozar Pribičeviću svoje popolno za-
upanje.

— Klerikalci se še vedno navdu-
šujejo za Habsburžane. V Trenčnu
na Slovaškem so nedavno tega prire-
dili čehoslovaški Orli svoj zlet. Pri tej
svečanosti so priredili, kakor poro-
čajo brnske »Lidove Noviny«, dali
igrati bivšo avstrijsko himno in nav-
zoči Orli so poslušali to himno odkri-
tih glav. Vse to se je vršilo pod okni
onotnega okrajnega glavarja (župa-
na). Kdo bi nam mogel razložiti, zakaj
se katoliški Orli tako zelo navdušujejo
za Habsburžane?

— Demonstracija proti laškemu
častniku. Dne 15. t. m. je dospela v
Zagreb ententna komisija za Koroško.
Neki italijanski častnik, ki je tudi član
komisije, je v uniformi šetal po mestu,
kar je dalo povod, da je došlo do malih
demonstracij proti njemu, ki so se očel-
tovale v življanju in hrupu.

Telefonska in brzojavna poročila.

DRŽAVNI ODBOR IN PORAZDE- LITEV MANDATOV.

— d Beograd, 15. sept. Seji dr-
žavnega odbora, ki ji je predsedoval
predsednik narodnega predstavi-
ništva dr. Vukčević, so prisostvovali
dr. Ribar, Ribnikar, Gjurišić, pred-
sednik državnega sveta Milorad Po-
pović, zastopnik predsedstva kasa-
cijskega sodišča Ljudevit Farkaš,
predsednik vrhovnega sodišča v Sa-
rajevu dr. Badaj, predsednik stola
sedmorice v Zagrebu Smekaj, pred-
sednik kasacijskega sodišča za Slo-
venijo in Dalmacijo Ljuba Bakić,
predsednik vrhovnega sodišča v
Podgorici dr. Konjović, predsednik
apelacijskega sodišča v Novem Sa-
du. Predsednik dr. Vukčević je na-
znanil odboru, da so se z ozirom na
predpise volilnega zakona že zahte-
vali podatki od ministrov. Nato sta
bila izvoljena za tajnika odbora Mi-
lan Kabrić in Momčilo Radovanović.
Dr. Ribar je postavil vprašanje,
kako da se bo ugotovilo število pre-
bivalcev v okupiranih ozemljih, v
modruškoreški županiji, in ali se bo
število 30.000 prebivalcev, na kate-
re odpade po en poslanec, računalo
tudi prebivalstvo v Istri. Dr. Sme-
kaj izjavi, da je treba za enkrat vzeti
v poštev ono število prebivalstva, ki
stanuje na ozemljih pod našo upravo.
Badaj, Konjović in Gjurišić sodijo,
da je nemogoče ugotoviti števila pre-
bivalstva v okupiranih krajih in da
treba določiti samo število za neza-
sedene kraje. Določeno je, da se na
bodočo sejo pozoveva tudi ministra
dr. Trumbić in Drašković, ki bosta
udeležence informirala o nekaterih
vprašanjih. Ljuba Bakić je zahteval,
naj se ugotovi, kaj da se razumeva pod
pojmom Črnogora v starih mejah,
ki tvori 1 voilni okraj, in ali so to
one oblasti, ki so bile v sestavi
Črnogore do balkanske vojne, ali tu-
di one, ki jih je Črnogora dobila po
vojni. O tem se bodo zahtevala po-
jasnila od kompetentnih ministrstev.

— d Beograd, 15. sept. Državni
odbor je danes napravil razporedbo
za število poslancev v naši državi.
V starih mejah naše kraljevine bo 20
kvalificiranih in 83 narodnih poslan-
cev, skupaj 103 poslanci; v Južni
Srbiji bo 13 kvalificiranih in 42 na-
rodnih poslancev, skupaj 55 poslanc-
ev. Potemtakem bo mela vsa Sr-
bija 158 poslancev. Bosna dobi 14
kvalificiranih in 49 narodnih poslan-
cev, skupaj 63 poslancev. V Vojvo-
dini bo 10 kvalificiranih in 34 na-
rodnih poslancev, skupaj 44 poslancev.
Hrvatska in Slavonija s Sremom bo
imela 17 kvalificiranih in 68 na-
rodnih poslancev, skupaj 85 poslancev.
Za ostale pokrajine število poslancev
še ni določeno.

— d Beograd, 15. septembra. Danes
se je seji državnega odbora razpravljalo
vprašanje glede ugotovitve mandatov za okupirano
ozemlje. Seji je prisostvoval tudi zu-
nanji min. Trumbić. Sklenjeno je, da
se zavzame napram vsem krajem, ki
niso pod našo upravo, isto stališče.
Da se ne bi z ničemer preudiciralo,
se niti za one ne bo ugotovilo šte-
vilo poslancev. Potem so ugotovili šte-
vilo poslancev za okupirane kraje

— Konfiskacija habsburških po-
sestev v Čehoslovaški. Čehoslova-
ška vlada je v svoji zadnji seji raz-
pravljala o konfiskaciji posestev, ki
so bila svoje dni last habsburške ce-
sarske rodbine. Minister zunanjih del
je naglašal, da je ta posestva čehos-
lovaška vlada pridobila v svojo po-
sest na podlagi člena 208 saintger-
maine mirovne pogodbe, zato se mo-
ra tudi prepis teh posestev na državo
formalno izvršiti čim najpreje tudi v
zemljiških knjigah. V prvi vrsti pride-
jo tu v poštev posestva: nadvojvodinje
Marije Terezije, Konopište, ki je last
kneza Maksa Hohenberškega, in Chlu-
mec, ki je last prince Ernesta Hohenber-
škega, kakor tudi graščina Olovec, ki
je last nadvojvoda Evgena. Zanimivo
je, da je papež Benedikt XV. interve-
niral pri čehoslovaški vladi, da bi ne
konfiscirala posestev princov Hohen-
berških, sinov umorjenega nadvojvode
Frana Ferdinanda. Zakaj se neki pa-
pež zavzema tako za Habsburžane?

— Princ v čehoslovaški službi.
Čehoslovaško ministristvo zunanjih del
je sprejelo v službo, kakor to samo
razglašala princa Maksa Lobkowitza
in ga imenovalo za poslaniškega taj-
nika v VIII. čin. razredu. Princ Lob-
kowitz je v 32. letu doktor prava in
obvlada češki, nemški, angleški, fran-
coski in poljski jezik. V službo se ga
je sprejelo na podlagi ministrskega
sklepa z dne 13. julija. Zdi se torej, da
bo, kakor nekdanj, zavetišče aristokra-
tov še vedno diplomacija.

— Proslava XX. septembra v Rimu.
V Rimu pripravljajo z vso naglico sijajne
prireditve za proslavo 50. letnice, odkar
je bil zavzet Rim in odpravljena papeška dr-
žava. XX. september hoče Rim kot glavno
mesto proslaviti kar najlepše, čeprav se to
zgodí v trenutku, ko življeno nepevoljnem za
italijansko narodno življenje, kakor dostav-
lja italijanski listi.

— *

PROTI TIHOTAPCEM IN VERIŽ- NIKOM.

— d Beograd, 15. septembra. Po-
slanec Pošćić je predlagal v na-
rodnem predstavništvu, da se od-
bri zakon zoper one, ki povzročajo
draginjo. Zahteval je, da se takoj
nujno razpravlja o tem zakonu. Po
tem zakonu bi se kaznoval z denar-
no globo od 5000 do 25.000 dinarjev
in z zaporom od enega do šestih me-
secev oni, ki bi brez dovoljenja dr-
žave izvažal živila čez mejo. Z isto
kaznijo bi se kaznovali vsakdo, ki bi
se bavil z verižništvom. Za veriže-
nje bi se smatralo vsako posredovanje
med producentom in trgovcem,
ki prodaja ta živila konsumentom.
Istotako bi se kaznovali tudi oni, ki
bi skrivali živila. Enako bi se kazno-
vali tudi vsi uradniki, ki bi se dali
podkupiti.

D' ANNUNCIJEVA AMNESTIJA.

— d Reka, 16. septembra. Po-
vodom nedeljske svečanosti je D'
Annunzio proglasil amnestijo za vse
čine veleizdaje in vohunstva, pre-
vrata, nepokorščine, poneverjenja,
tatvine, goljufije, požiga, pustošenja,
in plenitve.

USTAVA »KVARNERKE VLADA- VINE«.

— d Reka, 16. septembra. V
smislu ustave za regentstvo Kvarne-
ra obsega to regentstvo mesto Reko
ter otoke, ki so svojčas spadali k
Benečiji. Ustava se more razširiti
na bližnje otoke, ako bi to želeli. Re-
ški svet obstaja iz zastopnikov stro-
kovnih organizacij mornarjev, pod-
jetnikov in nameščencev, uradnikov,
učiteljev in svobodnih poklicev ter
gospodarskih združenj. Predlagal
in sklepal bo zakone, nanašajoče se na
gospodarske zadeve in delovni red.
Vso moč ima v svojih rokah direk-
torij sedmih članov, ki se volijo vsa-
ko leto.

VPRAŠANJE SOCIJALIZACIJE V ITALIJI.

— d Rim, 16. septembra. (Agen-
zia Stefani). Ministrski predsednik
Giulitti je po zasljanju po njem v
Torin poklicanih zastopnikov indu-
strijalcev in delavcev rešil vprašanje
obratnega nadzorstva, da je z dekre-
tom imenoval komisijo, sestavljeno
iz industrijalcev in delavcev, ter ji
poveril nalogo pripraviti zakonski
načrt, katerega bo vlada predložila
zbornici, kadar se zopet sestane.

— d Rim, 15. sept. Spriču preti-
ranih vesti, ki krožijo v inozemstvu
glede učinka zadnjega potresa v
okolici Masse, javljajo: Ozemlje, na
katerem se je katastrofa pripetila,
je gorato in le redko obljudeno.

Opotošeni so le manjši in nezna-
tni kraji. Po uradnih podatkih je vsled
potresa samo 174 oseb izgubilo živ-
ljenje. Vlada je takoj odredila vse
potrebno ter poslala v ponesrečeno
ozemlje čete in živila. Vest, ki jih
prinašajo nekateri inozemski listi o
veličini katastrofe, nasprotujejo dej-
stvu, da škoda ni pomenljiva.

BOLGARIJA IN MALA ANTANTA.

— d Sofija, 16. septembra. Po-
tovanje ministrskega predsednika
Stambulinskega v Prago ima namen,
pogajati se z ministrom za zunanje
stvari dr. Benešem glede vstopa
Bolgarije v malo entento.

SESTANEK DRŽAVNIKOV.

— d Pariz, 15. sept. (Wolff)
»Eclair« poroča iz Aix les Bains,
da se bosta na predlog francoske
vlade v 14 dneh sestala Millerand in
Lloyd George.

RAZDELITEV NEMŠKEGA BRO- DOVJA.

— d Cherbourg, 15. sept. Mor-
nariške oblasti so dobile obvestilo,
da dobe Francozi na podlagi dogovo-
ra, sklenjenega med francosko in ita-
lijansko mornarico, prejšnje nemške
ladje »Regensburg«, »Königsberg«,
»Stralsund«, »Kolberg«, in devet tor-
pednih rušilcev. Italijani pa dobe voj-
ne ladje »Arkona«, »Graudenz«,
»Pelikan« in »Strassburg« ter štiri
torpedne rušilce.

MADŽARI PROTI ŽIDOM.

— d Budimpešta, 16. septembra.
V narodni skupščini se je nadaljeva-
la debata o zakonskem načrtu glede
na numerus clausus (gotovo število)
na visokih šolah. Posl. škof Otokar
Prochazka je naglašal, da naj nu-
merus clausus madžarskemu sred-
njemu stanu zagotovi kruh. Antise-
mitizma v madžarskem narodu
sploh ni. Naš antisemitizem obstoja
v tem, da tvorijo Judje le bistven
del naroda, da pa ne smejo doseči te-
ga, da bi tvorili pretežni del naroda.
Problem torej ni problem antisemi-
tizma, marveč problem samoobram-
be plemena. Judje zatorej ne smejo
misliti na čin sovražstva, ako se po-
stavimo v bran. Nedopustno je, da
bi obstajala polovica odvetnikov in
velika večina zdravnikov iz judov.
Vsled tega ne nazaduje le srednji
stan, ampak tudi genij plemena pro-
pada. Madžarska potrebuje gotovega
odstotka judov. Bil pa je velik pogre-
šek, da se je čez Gornjo Madžarsko
pustilo v deželo tako veliko število
judov. Govornik čista in spoštuje ge-
nij judovskega naroda, mora se pa
proti njemu braniti, ker utegne ma-
džarskemu geniju škodovati ali ga
celo tlačiti. Govornik bo glasoval za
predlogo. (Burno odobravanje.)

VOJNA PROTI BOLJŠEVIKOM.

— d Varšava, 16. sept. Frontno
poročilo od 15. t. m. Na južni fron-
ti so naši oddelki skupaj z ukrajins-
ko armado prekorčili Dniestrovo
črto in zasedli v hudih bojih višino
vzhodno od Halicza, Michalowsko
in Bolszowec. Boli proti severu
med Onilo Lipo in Swirzem so do-
segli črto Martynow — Konin —
Saborz — Podkamien. Na drugih
delih fronte v Mali Poljski so na-
vadni izvidni boji. Vzhodno od Wla-
dimira Wolyinskega naše čete zma-
govito napredujejo. Odbili smo so-
vražnikov protinapad v kowelskem
odseku. Severo-vzh. od Kowla smo
vzeli Kamen — Kaširski. Vzhodno
od Kobrina smo zavrnili sovražnikov
protinapad in prekorčili črto pre-
kopa Bug — Dnjepir. Severno od
Kobrina smo razorili sovražnika, ki
se umika proti Pruszanym.

— d Gdansk, 15. sept. (DKU)
Poljsko mirovno odposlanstvo, ki je
danes predpolodne dospelo semkaj, je
opoldne na treh angleških torpednih
rušilcih odpotovalo v Rigo.

— d Moskva, 16. sept. (Brez-
žično) Čičerin je brzojavil Krasinu
v London, da je ruska armada bolj
pripravljena, kakor pa pred umikom
pri Varšavi. V vsej državi vlada
mir. Vse v vstaji proti vladi so ne-
resnične. Rusija želi miru, da bi se
mogla posvetiti obnovi.

— Moskva, 16. septembra.
»Vjestnik« piše: Francoske brezžič-
ne postaje zopet razširjajo napačne
vesti iz Rusije. Tako objavljajo poro-
čilo iz Kodanja, da je v Petrogradu
izbruhnila revolucija, da je več ljud-
skih komisarijev bilo umorjenih in da
so njihova trupla vrgli v Nevo. Kaj
takega se sploh ni pripetilo; nemi-
rov ni nikjer in ljudski komisariji so
vsi na svojem mestu.

— d Dunaj, 16. septembra. Ukra-
jinski tiskovni urad poroča: Dne 14.
t. m. se je začel ukrajinški napad na
črto Bolszowce-Niznolow. Po trdovrat-
nih bojih smo zavzeli Bolszowce in
Michalowko. Dalje proti vzhodu je
ukrajinška konjenica odločno po-
slerla v boj. Doslej smo zaleli nad
2000 ujetnikov in uplenili mnogo voj-
nega materiala. Ujetniki pripovedu-
jejo, da se je sedaj, ko je žetev pod
streho, uporno gibanje v Ukralini ta-

ko razvilo, da je ogorčen celo Kiev
in da Rusi pošiljajo ojačenja proti
ukrajinским ustašem.

Iz naše kraljevine.

— Obletnica zloza solunske fron-
te. Danes na obletnico zloza solunske
fronte je priredilo v saborni cerkvi
udruženje bojevnikov svečano blago-
darjenje in spominsko mašo za padle
in umrle bojevnike. Tej svečanosti je
prisostvoval tudi regentov odposlanec.
Slavnosti se je udeležilo mnogo ljud-
stva. Metropolit Dimitrije je imel lep
patriotičen govor o pomenu 15. sep-
tembra v zgodovini naše domovine
Jugoslavije.

Neodrešena domo- vina.

— Odjemalec »Edinosti« so postali
tržaški fašisti. Ne mislite, da je to sla-
ba šala, ker je to doslovna resnica.
Kdor gre po ulici z »Edinostjo«, temu
list vzamejo in ga slovesno zažgo. V
zadnjem času pa so pričeli ta posel
opravljati kar en gros. Pridejo v tra-
fiko in zahtevajo »Edinost«. Trafikant
seže pod pult in jim da en izvod. Ni-
kakor jim ni ustreženo. Še ostale izvo-
de zahtevajo in ne odnehaajo, dokler ne
dobe vsaj 10 izvodov. Pred trafiko se
vrši potem običajen zažig vseh izvo-
dov. Vse to se seveda vrši pred očmi
policije, ki absolutno ne čuti potrebe,
da štiti podjetje, ki v ta namen vestno
plačuje vse davke. Pa Slovenci so v
Trstu brezpravni!

— Obsoda enega izmed istrskih ban-
ditskih poglavarjev. Pred poroto v Pulju
je bil obsodjen banditski poglavar Giovanni
Piglian na 20 let ječe. Obtožen je bil na-
pada na Vitasovičovo hišo pri Vodnjanu,
katero je izropal v družbi 5 svojih tova-
rišev. Nadalje je bil obtožen soudeležbe pri
umoru kmeta Mazzana. Njegovi tovariši so

dobili od 9 do 16 let ječe. Piglian ima na
svoji vesti še tri velike rope, radi katerih
pride znova pred sodnijo.

— Italijanski vojak zabodel slovenske-
ga fanta v Domberga na Gorškem. Brata
Ivan in Josip Kavčič sta šla počivati v vino-
grad gledat, če morda kdo krađe grozdje.
Nastela sta na dva italijanska vojaka, ki
sta stala v vinogradu in krađa grozdje.
Hotela sta ju pregrniti, na kar sta ju vo-
jaka naskočila. Ivan je rauten lahko, Josipa
pa je vojak zabodel z bajonetom v prsi:
Nesrečnega fanta so prenesli v gorško
bolnico, kjer je umrl.

— Preklic izrednih odredb v Trstu.
Generalni civilni komisar je preklical iz-
redne odredbe glede vožnje z avtomobili in
bicikli, glede policijske ure in osebnega
prostega gibanja po 22. uri, ostane pa še
nadalje v veljavi prepoved glede zborova-
nja, zbiranja in obhodov po ulicah.

— Ker so našli pri nekem posest-
niku v logaškem okraju kos telefon-
ske žice, so uklenili laški beriči po-
sestnika in ga odgnali v Trst. Posest-
nik je bil končno oproščen ali škode
500 lir, ki mu je bila provzročena s to
ponižujočo in protizakonito aretacijo,
mu seveda nikdo ne povrne. Omeniti
je treba, da masa telefonske žice, ki
se valja po vseh kraških jarkih, laški
orožniki nikakor ne vidijo. Le kadar
leži pol metra pri Slovincu, tedaj se
vzbudi v njih državni interes. Škodo-
željnost pač najsilneje učinkuje.

— Končno so se spravili Italijani
tudi na slovenske mlekarice. V zad-
njem času ne morejo in ne morejo pri-
nesti slovenske mlekarice zdravo mle-
ko v Trst. Vselej je slabo. Čudno pa
je to, da morajo takoj po konfiskaciji
mleka Italijani isto brez škode rabiti.
Menda za to, ker pride mleko v ita-
lijansko posodo. V vrhu slovenske mle-
karice se kajpada mleko izkazi. Bo
pač najbolje, da puste naši okoljanci
Trst brez mleka. Morebiti dokaže ta
korak okoljancem zopet dobroto nji-
hovega mleka.

Na Koroškem vre!

Kolikor se bolj bližamo plebisci-
tu, toliko bolj postajajo Nemci in
nemčurji nesramno nasilni, posebno
v coni B. Ker so prišli do spoznanja,
da je cona A za Avstrijo definitivno
izgubljena in da je njihova zmaga v
coni B negotova — do tega prepriča-
nja so prišli v nedeljo, 12. t. m., na
Gospodstvem polju, kjer je bila res
velika množica ljudi iz izven plebi-
scitnega ozemlja, a le malo iz tega
ozemlja — so pričeli po svoji priro-
jeni navadi divjati in že vnedeljo pri
shodu pretepati navzoče Slovence
na tako bestialen način, da je na-
ravnost groza. Nekega Slovence so
tako pretepili, da je na mestu obležal
ves v krvi. Ranjenca je pobralo reše-
valno društvo, ki je bilo že zgodaj
zjutraj s par vozovi zunaj, kar je v
dokaz, da so Nemci računali na no-
boje. Ko so ga položili na nosilko, ga
je druhal potegnila raz njo in teptala
po njem. Ker se je nekoliko pametnih
ljudi zavzelo za ranjenca, so navali-
li še na nje in tako je imelo reševalno
društvo dovolj opravka s prevažan-
jem ranjenec v celovško bolnišnico.
V ponedeljek in torek pa so kar
vprek pretepatvali na najsurovejši
način Slovence po Celovcu. V coni
A se pa ponašajo tako predrzno, da
z največjo težavo držimo naše ljudi
mirne, a ko to več ne bo šlo, potem
se bo pa dogodilo, kar ne more iz-
ostati.

Na Koroškem vre, antantina ko-
misija pa postavlja s svojimi zahte-
vami in zaključki našo potrepeljivost
na žerjavico. Princ Borghese dela s
podvojeno silo, ker čimdalje bolj
opaža, da smo mi v popuščanju ka-
valiriji; a nemška in nemčurska dru-
hal to izrablja in javno priznava. Po-
slanec Paulitsch je na shodu v nede-
ljo rjovel, da se Nemcem ni potreba
ničesar bati, ker stoji za njimi Italija.
ki bo v pravem času zasedla cono A
in jo zopet izročila Nemcem. V Ino-
mostu je vpil dne 6. septembra t. l.
koroški deželni poslanec ob priliki se-
stanka zastopnikov vsenemške stran-
ke, dr. Dörrlinger, da so Nemci dose-
gli v Parizu le vsled tega plebiscita (!)
na Koroškem, ker so se hrabro bori-
li (?) (ropali, prav rečeno), nakar so
prisotni zapeli stoji »Deutschland
über alles!«. A mi, ki smo absolutni
gospodari te zemlje, se menda tega
v polni meri ne zavedamo in popu-
ščamo menda toliko časa, da bomo
popustili na željo Borghese, ki nam
bo poskusil v družbi z D' Annunzi-
jem zapeti kako pesmico, ki bo nar-
sikateremu neljuba.

Ker poznam zelo točno razmere,
ki vladajo sedaj na Koroškem, sem
uverjen, da je našemu ljudstvu teh
Borghesevih komedij dovolj in da bo
od sedaj naprej vladala ljudska vo-
lja, ki je edino uravničena odločevati
v plebiscitnem oziru, nikakor pa ne
gotovi gospodje interalirane komisi-
je, ki so zato tu, da nadzirajo, a ne
da komandirajo. »Deutschland über
alles« more biti čez druge narode, a
čez nas prav gotovo ne bo nikdar
več. Da si gospodje Anegeli in Fran-
cozje, člani interalirane komisije,
puste dopasti in potestiti, kar se sku-
ha v Borghesevi kuhinji in da gredo
oni brez obzira na naše pravice

zahteve ti družbi na lim, je pač zna-
čilno, nikakor pa ne more biti to za
nas merodajno.

Ponavljam še enkrat in opozar-
jam merodajne faktorje: Na Koro-
škem vre! Upam, da bo ta opomin
šel na pravo mesto in o pravem času,
ker naše ljudstvo ne more več mirno
gledati tolovaistva nemčurjev, ki se
z vsakim dnem množe vsled podpi-
hovanja oseb, katerih za sedaj ne
moremo doseči. Naši ljudje se v coni
B pobližajo na najbestialnejši način.
slov. prebivalci cone A, ki prihaj-
ajo v Celovec, niso varni življenja
na javnih cestah in trgih, da celo v
hiše gredo za njimi, a mi v coni A še
nismo skrivili nobenemu lasu, čeprav
nemčurji in Nemci vsak dan na naj-
nesramnejši način izživajo, ker se
držimo strogo odredb plebiscitne ko-
misije, ki je vse to zakrivila s protip-
ostavnim odprtjem demarkacijske
črte. Plebiscitna komisija pa tudi s
tem še ni zadovoljna, ampak gre da-
lje in menda ne bo dolgo, ko bo se-
del pri okrajnem glavarstvu v Bo-
rovliah in Velikovcu namesto našega
okrajnega glavarja kak laški kapitan.
Tega pa ne bomo dopustili mi koro-
ški Slovenci, ki smo, hvala Bogu, še
gospodarji na naši zemlji, pa če teče
kri v potokih. Znali smo se obraniti
germanov in turčinov, pa se bomo
znali obraniti tudi teh namovejših
dveh bratcev Nemca in Italijana.

Se je pa čas, da se prepreči zlo,
ki je neizogibno po sedaj vladajočem
sistemu. Koroški slovenski narod se
ne boji, ker je svoje zmage siguren,
pa bilo z belim listkom ali pa z oro-
žjem v roki. Želi pa, da bi se ta ple-
biscit, ki je že sam na sebi zločin,
vršil in izvršil mirno brez prelivanja
krvi. Naša uprava naj vrši svojo dol-
žnost po v Jugoslaviji obstoječih za-
konih. K ti naši upravi spada orožni-
štvo, ki more proketo malo katerega
brigati, iz katerih ljudi je rekrutira-
no, ker je orožništvo nerazdeljiv del
uprave. V coni B kar mrgoli orožni-
kov, in odkar so jo morali iz Celovca
potesniti karabinjerji, avstrijskega
vojaštva, ki tako gotovo v veliki ve-
čini niso pripadniki cone B, kakor
gotovo je Amen v očenašu. In vendar
teh nihče ne vidi. Le pri nas mora bi-
ti vse tako, kakor to želi princ Bor-
ghese in nemčurska druhal. Da pa to
ne bo držalo, bo od sedaj naprej skr-
belo naše ljudstvo samo. Dolžnost
naše vlade pa je, da takoj postavi na-
še čete na Koroškem v isti širini, ka-
kršno zavzemaajo italijanske čete,
kar prav čisto nič ne more vplivati
na svobodo glasovanja. Torej na de-
lo, ker na Koroškem vre!

Rožan.

Sokolstvo.

— Ljubljanski Sokol se udeleži te-
lovadbe br. društva Sokol na Viču.
Zbiramo se v nedeljo ob pol 2. popo-
ldne pred Nar. domom. Od tu skleni
odhod ob 2. na telovadišče. Bratje, ude-
ležite se polnoštevno!

— Sokol na Viču priredi v nedeljo, dne
19. t. m. povodno veselico »Društva za
zgradbo Sokolskega doma« svojo prvo le-
tošnjo javno telovadbo. Vabimo tem potom
vsa bratska okolišarska društva, kakor tu-
di vse prijatelje Sokolstva, da se v čim

večjem številu udeležbe te naše prireditve. Zdravo!

— Vsa bratska sokolska društva, ki posetijo v nedeljo dne 19. tm. javno telovadbo »Sokola Vič«, se zbirajo ob pol 2. popoldne pred Narodnim domom in odkorakajo ob 3. z godbo dravske divizije na Vič.

— Slike iz sokolskega zleta v Mariboru. Ker je mnogo amatev fotografiralo slikalo razne telovadne točke pri sokolskem zletu v Mariboru, prosimo vse brate, ki imajo tozadevne slike, da jih proti odškodnini dajo Sokolskemu Savezu na razpolago. Slike se lahko oddajo v Narodnem domu I. nadstir.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 17. septembra 1920.

— Sestanek zaradi ustavnega vprašanja bo v mestni dvorani v nedeljo, 19. t. m., ob 9. uri popoldne. Ker se isti dopoldan vrši skupščina Družbe sv. Cirila in Metoda, se bo zborovanje uredilo tako, da bodo delegati mogli posetiti skupščino. Sestanka se lahko udeležijo vsak naprednjak, ki se zanima za ustavno vprašanje.

— Italijanske aspiracije na našo Gorenjsko. Nedavno smo poročali, da je italijanska vojna oblast poslala našim gorenjskim županom uradne pozive, naj ji poročajo, koliko je prostora za vojaštvo, živino itd. Te dal pa je dobilo županstvo na Jesenicah (v pokrajini Carniola) priporočeno naznanilo vodstva italijanske artiljerije v Benetkah, v katerem se poroča, da se prične v kratkem zbiranje municije in eksplozivnega materiala. Pismo je seveda brez posebnega praktičnega pomena, priča pa, da imajo italijanske vojaške oblasti še vedno v svojih mapah našo Gorenjsko z Jesenicami in Bledom.

— Bivši nemški kancelar na Koroškem. Na slovensko Koroško je prišel dr. Michaelis, bivši nemški državni kancelar. Z njim je prišlo več drugih nemških mogotcev. Nastanili so se v Skofjem dvoru. Kaj delajo ti pruski državniki na Koroškem? Nemara so jih naročili nemškutariji, da jim pridejo pomagat pri agitaciji. Morda so nemčurjem prinesli pruske marke, s katerimi sedaj podkupujejo nerazsodno koroško ljudstvo za nemško stvar. Prepričani smo, da tudi navzočnost bivšega nemškega državnega kancelarja ne bo nemškutarijem pripomogla do zmage, zakaj slovenska večina na Koroškem je tako močna in trdna, da je ne omaja ničesar na svetu in če bi Nemci poklicali iz groba na pomoč tudi pokojnega kneza Bismarcka.

— Kje ostajajo graški listi? Naša vlada je odtegnila, kakor je znano, poštni debit graškima dnevnikoma »Grazer Neues Tagblatt« in »Arbeiterwille«, dosedaj pa še ni bilo objavljeno, da bi bil odtegnjen poštni debit tudi »Tagespost«. Vkljub temu tega lista že teden dni ne dobivamo, dasi se nam redno odpošilja O ta naša nesrečna pošta! Treba je vedno javno žigosati ta naš poštni nered, sicer obležje komod vse časopisne pošiljke na pošti. Kdaj bomo dočakali že vendar enkrat red? O svetem nikoli, vse kaže na to.

— Carinsko postopanje povzroči milijardo škode! Vsled uradovanja naših carinaren se je nakupilo v Mariboru na stotine vagonov carinskega blaga, vsled česar je promet v Avstrijo onemogočen. V Avstriji in Češkoslovaški stoji ustavljenih okrog tisoč vagonov za Jugoslavijo. Ti vagoni stoje deloma že po več mesecev in plačujejo stranke od njih ogromne stoinine, ki naj jih nosi konsument. Kakor doznajemo iz popolnoma zanesljivega vira, bo začela Avstrija, da pridobi vozove za svoj promet in očisti postaje, to blago na javni dražbi prodajati. So to večinoma poljedelski stroji, stroji za tovarne, surovine, železo, manufaktura, sladkor, sol itd. Toliko kakor gotovo je, da se bo blago v Avstriji prodajalo po najnižji ceni. Ako bo cena pri vagonu znašala le stotisoč kron, bi znašala vsa izguba eno milijardo. Ta znesek bo plačal Jugoslovanski Avstriji zbog trmoglavosti beografske generalne direktije carin in blaznega sistema pri carinarnah. Rešite, kar se rešiti da. Odpravite takoj nesposobne carinske agenture. Dajte nam sposobno uradništvo, dajte pokrajinskim delegacijam finančne samostojne carinske delokroge!

— Nemška agitacija na Koroškem. Zadnje dni so napeli Nemci v naši coni na Koroškem vse sile ter agitirajo sedaj s trditvijo, da je v Jugoslaviji odrejena splošna mobilizacija in da bodo morali vsi moški do 50. leta pod orožje. Na Gosposvetskem polju so nakupili Nemci velike množice sladkorja, tobaka itd., da s temi sredstvi agitirajo med ljudstvom. Kljub prepovedi komisije, da se po 10. septembru ne smejo vršiti več agitacijski shodi, so sklicali za prihodnjo nedeljo velik shod

— Prezident Masaryk o sokolskih ženah. V »Sokolice«, listu za sokolsko vzgojo žen, je priloženo pismo prezidenta Masaryka redaktarici Taborski. Pismo slove: Vprašate me po utiskih z nastopa Sokolice na vsesokolskem zletu. Imel sem jako dobre utiske, dobre v vsakem pogledu. Predstavljal sem si, kakšna pridobitev bo za narod, ker se bodo sokolska načela uveljavljala po ženah v vsem njihovem okolišju in zlasti doma pri vzgoji otrok. 80.000 sokolskih žen (in pozneje še več) bo delovala za ta načela in po načelih poštenosti, čistosti, skrajnosti: za zdravje in kratosoto tela in duha.

v Velikovec, za katerega agitirajo z vsemi dopustnimi in nedopustnimi sredstvi. V naši coni je zelo ogrožena osebna varnost in so na glavo nekega učitelja v Šmarjeti razpisali več tisoč kron nagrade.

— Na Koroško! Koroška jesen je znana vsled svoje miline posebno ob jezerih. Ravno sedaj je bivanje ob Baškem, Vrbskem in Klopinskem jezeru poseben užitek za one, ki med letnimi mesli nastopiti svojega dopusta. Posebno Vrbsko jezero se priporoča zaradi svojih toplih kopeli in prekrasnih izletov. Tudi naše nedeljske izletnike opozarjamo, naj se pridno poslužujejo turistovskega vlaka ter posejajo naše prekrasno in toli ogroženo Podravje. Posebno priporočamo pešizlet iz Področice mimo vasi Breznice na Št. Jakob (pol ure), odtod po cesti na Dravljce, kjer se poslužimo dravskega broda ter dospemo v desetih minutah v prijazno vasico Št. Ili. Odtod naprej vodi markirana s tablicami označena pot v dobri pol uri v Logovec, odkoder je samo še deset minut do Vrbskega jezera. Kdor žubi višinski izlet, jo iz Logevasi lahko udari ob novo zgradbo in odtod ali po cesti na Hodiško jezero in v Ribnici ali pa po marširani poti čez Goriče mimo Rozenbergovega ribnjaka na Otok. Od domačih gostiln posebno priporočamo: gostilno pri pošti v Št. Jakobu, gostilno Schleicher v Logovcih, zahtevalno gostilno v Ribnici ter za povratek v Vetrinju etablissement Majernik. Vest, da letovističnikom v našem pasu ni dovoljeno bivati od 10. t. m. naprej, je neosnovana in je nastala najbrž vsled tega, ker so bili Nemci v pasu B prisiljeni vsled slabe aprovizacije slovit dne 10. t. m. vse svoje goste ob Vrbskem jezeru. Mi smo hvala Bogu v boljšem položaju ter zato še enkrat opozarjamo naše izletnike, da je ravno sedaj njih narodna dolžnost, da poletijo v največji meri na Koroško.

— Okrajni glasovalni odsek v Celovcu. V okrajnem glasovalnem odseku za plebiscit v Celovcu so bili postavljeni na glasovališčih: v uršulinskem samostanu za predsednika msgr. Valentin Podgorca, za tajnika pa dr. Fran Neuner. V Salmovi ulici za predsednika Fran Wilfan, za tajnika pa Trampitsch Josip, v vojašnici pri Jezuitih za predsednika Karel Stobel, za tajnika pa ga. Konštatina Cizelj - Allesch, v ljudski šoli na Benediktinskem trgu za predsednika Fran Sadnikar, za tajnika Karel Göttlich, v vojašnici pri sirotiščih za predsednika Fran Schwaiger, za tajnika Ferdinand Hronak, v mestni hiralnici za predsednika Josip Manhardt, za tajnika Arnošt Ferjančič, v gostilni Buchenwald za predsednika Josip Ferjančič, potem za tajnika Fritz Jergitsch in v protestantskem župnišču za predsednika J. Lerchbauer, za tajnika pa Anton Benedikt. Uradne ure teh odsekov so od 10. do 12. in od 3. do 5., v nedeljah in praznikih pa od 10. do 12. ure. Predsednik tega glasovalnega odseka je francoski podpolkovnik de Ségnier.

— V Železni Kaplji je postavljen za predsednika občinskega glasovalnega odseka znani hotelir Josip Niederdorfer, Nemec, za tajnika pa Peter Piskernik, Slovenec.

— Ljubljanski gospodarjem in gospodinjim! Blizu se šolsko leto in že se pojavljajo prvi dijaki po ljubljanskih ulicah. V zadregi in stiski so, ker jim pri splošni stanoviskih krizi ni mogoče, da si naidejo stanovanje. V natežnem položaju pa so naši dijaki iz Primorske, ker večinoma ne poznajo ne mesta in nimajo v njem nikakih zvez. In za te uboge dijake prosimo naklonjenosti pri ljubljanskih gospodarjih in gospodinjah. Ne samo iz človeških ozirov, ker so oni iz dežele ki je za časa vojne največ trpela in ki sedaj naravnost teče v trpljenju, temveč tudi iz narodnih ozirov. Primorci nimajo slovenskih šol in naša mladina mora pohajati v italijanske šole, ki ne samo da so slabše kot naše, temveč ki so za naše dijake naravnost škodljive. Ker te so bojne šole, ki imajo glavni namen, propagirati za Italijo

in ubiti v mladih srcih naših dijakov vsak čut za lastno domovino. Resnica je sicer, da je večina njih tako zdrava, da bi prestala tudi italijansko šolo brez večje škode, toda imamo tako malo, da ne smemo žrtvovati niti enega. Uvaževati pa je treba še eno, Italija je na pragu revolucije in po Trstu se dnevno preliva kri. Slab oče je kdor bi brez ozira na redne policijske boje pošiljal svoje otroke v tako mesto. Apelliramo na Vaše srce, ljubljanske gospodinjine in gospodarji, da pokažete ubogim dijakom vso gostoljubnost, ki je včasih med Slovani tak svela. Bil bi naroden škandal, če ne bi Ljubljani, srce Slovenije, poznala svojih najbednejših, ki jih že dve leti bije italijanski bič.

— Oddelek za odmero in nakazovanje vojaških pokojnin, invalidnin in preskrbnih. Poverništvo za socialno skrb drželne vlade za Slovenijo (invalid. oddelek) je prevzelo z dnem 11. septembra 1920 od vojaške intendantne za Slovenijo v Ljubljani oddelek za odmero in nakazovanje voj. pokojnin, invalidnin in preskrbnih v svoji delokrog. Vse vloge, ki se tičejo pokojnjenih gazdov bivše avstro-ogrske vojske, njihovih vdov in sirot, dalje vseh vojnih invalidov ter vdov in sirot po padlem (umrlem in porušnem) moštvu, je pošiljati odseku poverjenstvu. Način odmere in nakazovanja voj. pokojnin, invalidnin in preskrbnih ostane do nadaljnih odredb nespremenjen. Priporočamo vsem strankam, da vlagajo svoje tozadevne prošnje edino le pisмено ter ne hodijo v Ljubljano, ker poverništvo v nikakem slučaju ne more nositi potnih stroškov za potovanja onih, ki niso izrecno pozvani, da se zgledajo osebno.

— Pred železničarsko stavko v Mariboru? Iz Maribora nam poročajo, Po mestu se širilo govorice, ki jih trosijo nemški železničarji, da izbruhne v noči od 17. na 18. septembra splošna železničarska stavka. Kakor se doslej dogajalo, so to prazne grožnje, kajti če bi tudi res začeli nemški in komunistični železničarji stavkati, jim od slovenske strani ne bo sledil niti en zaveden železničar.

— Vlaki na progi Grobelno — Rogatec. Obratno ravnanje južne železnice obhaja: Z današnjim dnem izostaneta na progi Grobelno — Rogatec in obratno vlaka št. 2903, ki je doslej odhajal iz Grobelnega ob 13.50, in št. 2904, ki je doslej odhajal iz Rogatca ob 10.17. Vlak št. 1905 odpelje iz Grobelnega dve uri kasneje kakor dosedaj, to je torej ob 21.10, tako da ima zvezo z vlakom, ki odhaja iz Ljubljane ob 17.55. Drugi vlaki št. 2901, 2902 in 2906 ostanejo neizpremenjeni.

— Čehoslovaški transporti legionarjev. Včeraj je dospel v Maribor nepričakovano velik transport čehoslovaških legionarjev, obstoječ iz 800 mož, med katerimi je 60% čeških Nemcev.

— Železniška nesreča. Na železniški progi med Pontebo in Trbižem pri postaji Lužnici je zadel brzovlak v tovorni vlak. Materijalna škoda je jako velika. Ranjenih je več železničarjev, med potniki nihče. Nesreča se je zgodila v sredo.

— Poletni čas ostane v veljavi pri nas do 30. septembra t. l., tako je odredilo ministrstvo za socialno politiko. Poletni čas so te dni že odpravile vse sosedne države, zato nam ne gre v glavo, zakaj mora poletni čas baš pri nas ostati v veljavi do 1. oktobra.

— Finančna dežela blagajna v Ljubljani. Krekov trg 1. bo dne 22. in 24. sept. 1920 zaradi glavnega snavenja uradnih prostorov strankam zaprta.

— Tatvine so v zasedenem ozemlju na dnevnem redu. Ne samo da krađe laška soldateska neusmiljeno pridele in živino, so pričeli celo s tatvinami pušnih orodij. Ni ga sredstva, ki ga ne bi poskusili Italijani, samo da bi pregnali našega kmeta z zemlje. A kaj storimo mi!

— Posebno veselje imajo Italijani s prehodom demarkacijske črte. Pri Bohinju delajo to redno in so dostikrat prišli že tako blizu, da morejo s puško streljati na postajo Bohinjska Bistrica. Malo več čuječnosti od naše strani, gotovo ne bi škodovalo.

— Beračenje po vlakih. V zadnjem času se čisto dogaja, da vstopajo v potniške vlake razni berači in krošnjariji, ki nadlegujejo potem med vožnjo potujoče občinstvo. Teh ljudi železnica ne more kar kratkoma zavrniti, ker si kupijo vozne karte, sprevodniki jih pa tudi ne morejo vedno nadzirati, ker imajo drugo opravilo. Potujoče občinstvo opozarjamo v nje lastnem interesu, naj take nadležneže zavrača in opozori na njihovo početje tudi sprevodnike, ki bodo napravili red oziroma jih prisilili, da izstopijo.

† Halik St., strojni stavec Jugoslovanske tiskarne znani turist, je po daljši bolezni včeraj preminul. Kot tiskar je bil pokojni zelo priljubljen in vesten tovariš, v javnosti znan kot eden najboljših in najstrastnejših turistov. Na zadnji poti, v tej žalostni dolini ga spremimo k večnemu počitku v soboto ob 3. uri popoldne s Trnavske ulice št. 7. Bodi mu ohranjen prijazen spomin!

— Mariborska kronika. Vsled raznih tatvin in podtikanja dvomljivih oseb po mariborskih hotelih, je odredila policija že večkrat nočne preiskave po vseh mariborskih prenočiščih in hotelih. To priliko je porabil neki prefriganec, ki se je izdal za policijskega agenta ter izvršil po par hotelih sredi noči vizitacije. Ob tej priliki je zasail več trenutnih zakoncev, ki so mu dal lepo napitnino, samo da jih ni aretirati. Prihodnji dan, ko je izvedela policija za nočno delo

»konkurenta«, je takoj uvedla preiskavo in dobila tička v svoje roke. Seveda so mu na policiji odvzeli del nagrad, ki si jih je nabral ponoči.

— Smrtna kosa. V Rožni dolini pri Ljubljani je umrla danes gđc. Julka Horvat, stara 17 let. Pogreb bo v soboto ob pol 6. popoldne na pokopališču na Vič. N. v m. p.

— Vlom v trgovino. Dne 14. t. m. ponoči so tatovi vlomili v Hladnikovo trgovino pri Devici Mariji v Polju. Zločinci so izruvali železno omrežje v oknu in tako prišli v prodajalno. Na to so odprli vrata in odnesli blagajno in mnogo drugega blaga.

— V septembru je najlepše na Klopinskem jezeru. Hotel otvoren celo leto. Izborna postrežba.

— Priloga. Današnji list ima za ljubljanske naše naročnike prilogo tvrdke Verdnik & Znidar, krojaški atelje, Poljanska cesta 12.

Najnovejša poročila.

SESTANEK DR. TRUMBIČA S CONTE SFORZO TEKOM SEPTEMBRA.

Rim, 16. septembra. Giolitti se je je odločil za nova direktna pogajanja z Jugoslavijo, ki imajo biti odločilna. V prihodnjem ministrskem svetu se bodo conte Sforzi navdila za pogajanja. Sestanek med dr. Trumbičem in Sforzo se izvrši v času do konca septembra.

SOVJETSKA ARMADA V ITALIJI?

Rim, 15. septembra. Nenadno je prišla v javnost vest o osnovanju sovjetske armade v Italiji. Vzburila je veliko pozornost in živahne komentarje. Socijalist Vella se nahaja v Siciliji in tam organizira kmete in pripravlja za stranko tla za volitve. Ta Vella bi bil izdal okrožnico, ki je imela biti strogo tajna pa je prišla v javnost potom listov in v tej okrožnici je govora o osnovanju sovjetske armade. Vella pravi, da ne ve nič o tem. »Corriere d'Italia« je vprašal razne socijaliste o stvari. Dali so mu zelo nasprotujoče si odgovore, zbog česar sodi, da mora še biti nekaj resnice na snovanju socijalistične armade. Neki soc. poslanec iz Verone je hvalil disciplino rdečih gard, ki jih je občudoval v Milanu in Torinu. Neki general je poročevalcu »Epoca« povedal, da so maksimalisti v Genovi že razdelili pristanišče in so v neki tak »rdeči oddelek« pripeljali rusko ladjo »Rodosto«, ki je imela s seboj večjo množino bomb, takozvane »sipe« rdeče armade. V Milanu, Turinu, Rimu, Neaplju se vrši tajno intenzivno pripravljanje za nabore sovjetski armadi. Namen tega prizadevanja je, da se strahuje vlada in meščanski sloj ter se da Rusiji dejansko pomoč.

MADŽARSKO ŽELEZNICE POD FRANCOŠKO KONTROLO.

Budimpešta, 15. sept. Te dni je bil podpisan francosko - madžarski gospodarski sporazum, ki daje vso kontrolo nad madžarskimi železnicami v roke Francozov.

PRODIRANJE JUGOSLOVENSKIH ČET V ALBANIJO.

Drač, 15. sept. V dolini Bojane ob Tarabošu in Kastratov ni trenutno nikakih važnejših operacij. V dolini Mati pa jugoslovenske čete prodirajo dalje. Nekaj Albancev se zbira po gorovju okoli Elbasana, ker jim preti nevarnost s te strani, pričako-

vali pa so napade od Podgorice in Bara. Skadar pričakuje orožja, pa ga ni. Organiziranih je nekaj dobrovoljcev. Pristiži pok. Esad paše so se združili s Srbi in se z njimi vred bore proti drugim Albancem.

POKRET PROTI SEDANJI MADŽARSKI VIADLI.

Dunaj, 16. septembra. »Wiener ungarische Zeitung« prinaša članek, v katerem se poziva člani bivših madžarskih narodnih svetov, da naj se združijo in konstituirajo novo vlado, ki bo nastopala kot protivlada proti sedanemu terorju na Madžarskem. Ta nova vlada se mora naslanjati na sosednje države, zlasti pa na vlade, vladajoče v »mali entitici«, ker le v takem stiku je spas Madžarske. Madžarske narodne svete je ukinila lanske leto Bela Kunova vlada, a je zanje pretežno večina kmetov in napredne inteligence. — S tem oklicem se spravlja v zvezo prihod Johana Hocka, zadnjega predsednika madžarskega narodnega sveta na Dunaju.

ZA SANACIJO VALUT.

Rotterdam, 16. septembra. Tajništvo Zveze narodov razglasa, da je prejel pripravljani odbor finanč. konference v Bruslju s strani švicarskih krogov predlog, naj se razlika med valutami posameznih držav izravna tako, da se izdajo internacionalne obligacije v švicarskih frankih. Na ta način bi se odpravile finančne težkoče v vseh, po vojni prizadetih državah. V načrtu se omenja tudi potrebo ustanovitve mednarodne banke v Švici, ki naj se bavi z zadevo vojnih škod vseh držav. V finančnih krogih smatrajo te švicarske predloge za zelo umestne.

DEMISIJA PREDSEDNIKA FRANCOSKE REPUBLIKE DESCHANELA.

Pariz, 16. septembra. Predsednik republike Deschanel se je odločil za svojo demisijo. Kakor znano, je predsednik Deschanel 23. maja t. l. padel z vlake ter se težko poškodoval. Potrebuje še vedno miru in novega zdravljenja, ki utegne trajati še dolgo časa. Radi tega se je odločil za demisijo. Kongres v Versaillesu se utegne sestati že 24. t. m. Kdo bo njegov naslednik, se da težko reči. Mislilo se je najprvo na Milleranda, pa on odklanja vsako kandiduro. Navajajo se imena Bourgeois, Pams, Ribot, Jonnart, Gaston Doumergue, Peret, Arago in Castelnau.

POGAJANJA V RIGI SE PRIČNO 18. T. M.

Varšava, 16. septembra. Kakor se zatrjuje v dobro poučenih krogih, se bodo pričela rusko-poljska pogajanja v Rigi 18. t. m. Na čelu ruske delegacije bo stal po poročilih iz Moskve sam Čičerin.

Gospodarske vesti.

— g Preskrba naših pivovarjev z ječmenom. Trgovina z ječmenom je svobodna. Zato bi bilo treba v prvi vrsti zagotoviti ječmen našim pivovarjem, predno gre iz države. V Češkoslovaški so določene cene ječmena 280 K za 100 kg. pri nas pa so cene nestalne in podvržene raznim spekulacijam. Ječmena se je pridelalo mnogo, vendar so cene mnogo večje od lanskih. Tako se bodo troški za proizvajanje piva zvišali in cena piva bo znatno poskočila. V naši državi je samo 12 pivovarjev, ki morejo proizvajati na leto 700.000 hl, za te zadošča količina 1500 vagonov ječmena. Davek bi znašal 25.000.000 K, torej je že v državnem interesu, da se štiti domača industrija in se jej zagotovi potreben ječmen. S pivovarsko industrijo je v ozki zvezi obstanek gostilničarske obrti, od katere dobiva država pač znatne davke in v pivovarski industriji in gostilničarski obrti je zaposlenih nad 100.000 oseb.

— g Trgovske sive z Nemčijo. Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani je došlo iz Nemčije veliko število ponudb, s katerimi se ponujajo raznovrstni, posebno pa železni izdelki in poljedelski stroji. Posamezne tvrdke iščejo tudi zastopnike. Ponudbe so interesentom ob uradnih urah v zborniški pisarni na vpogled.

— g Brezposelnost v Nemčiji. Leta 1919 je bilo v Nemčiji 1.100.000 brezposelnih delavcev. V januarju 1920 je padlo število brezposelnih na 447.000, v juniju na 370.000, v avgustu pa se

je zvišalo na 421.000. Od tega števila odpade na Berlin 46%. Vlada pripravlja nov zakon, na podlagi katerega se mora javiti vsako podjetje, ki vstavi obrat, v posebnih slučajih pa se bodo zaplenile tudi vse surovine in stroji podjetja, ki je ustavilo delo.

— g Državna in južna železnica. K izvajanjem obratnega ravnanja južne železnice v Ljubljani z dne 25. avgusta t. l. ugotavlja komisariat ministrstva zaobračaja uradno, da je naša država doslej izplačala temu ravnateljstvu na račun njegovih terjatev glede vozarinskih deležev in povzetij kron 55.152.491'31 in da znaša zadnja prijavljena, še neizplačana terjatev samo 6.900.572 K 65 v. Do uvedbe frankaturne obveznosti in ukinitve povzetij južne železnice ni bila upravičena, ker je treba za tako odredbo odobritve ministrstva zaobračaja, te pa ni imela.

— g Cene kruha na Francoskem. »Journal Officiel« prinaša vladno odredbo za cene žita, moka in kruha na Francoskem. 1 kg kruha stane 1 frank in 30 santimov, po naše okoli 9 K, 100 kg žita ostane 100 frankov, po naše 700 kron. Milinarjem odstopa vlada žito po 100 frankov 100 kg, rž po 92.70 frankov. Moka stane 128 frankov 100 kg, podrobno se prodaja moka po 1.75 fr. za 1 kg, po priliki 12 K 25 v našega denarja.

— g O izvozu pšenice. Ministrstvo za finance priobčuje, da se mora sklep gospodarskega finančnega komiteta od 2. t. m., s katerim se

Do pušča izvoz 15.000 vagonov pšenice, izvrševati v vsem tak, kakor odgovarja nameram kraljevske vlade, je imenovan komite ponovno pretresal vprašanje o izvozu pšenice ter sklenil naslednje: 1. da se kontingent 15.000 vagonov pšenice izroči svobodnemu izvozu, tako da ne more noben izvoznik v katerikoli pogledu zaiti v izjemni položaj. Vsi morajo izvažati pšenico pod pogojem, da osigurajo zdravo valuto in plačajo izvozno carino; vsako zaaranje izvoza mora biti izključeno; 2. da se soglasno z namerami kraljevske vlade, ki želi pospeševati izvoz moke, da pride na ta način do širšega in pravilnejšega tolmačenja prej omenjenega sklepa o svobodnem izvozu tega kontingenta pšenice, vstaje v ta kontingent moka brez odbitka na otrobi in drugih mlevskih produktov; 3. da se razveljavijo vse prejšnje naredbe in razglasi, ki bi bili protivni temu sklepu. V smislu tega sklepa gospodarskega finančnega komiteta bo vsak izvoznik dolžan, da izroči carinarnici, pri kateri se bo izvršil izvoz, potrdilo o tem, da je osiguraval zdravo valuto in da je plačal izvozno carino. Za izvoz te pšenice oz. moke se ne bo zahtevalo nobenega drugega dovoljenja ali potrdila. Namesto pšenice more vsak izvoznik izvoziti pšenično moko pod istimi pogoji, pri čemer se bo smatral vagon pšenične moke enako vreden za vagonom pšenice. Vsi zainteresirani se posebno opozarjajo, da je s tretjo točko gornjega sklepa razveljavljena naredba generalnega ravnatelstva carin od 3. t. m., št. 156.667, v kolikor je ista protivna temu sklepu. Naročil sem generalnemu ravnatelstvu carin, da ukrene vse potrebno, da se bo ta sklep povsem pravilno izvrševal.

— **Trgovinska pogodba s Češko.** Dne 14. t. m. je bila podpisana začasna trgovinska pogodba med Českoslovaško in našo državo.

— **Promet med Českoslovaško in Bolgarijo.** Po poročilih iz Švice bo neka angleška družba preskrbelala potrebno število transportnih parnikov za plovitbo po Donavi med bolgarsko obaljo in Českoslovaško. Bolgarska je namreč prodala velike količine kornice Českoslovaški za izredno nizke cene. Zatrjuje se, da je ta cena tako nizka, da Jugoslavija sploh s temi cenami ne more konkurirati.

— **Trgovinska pogodba s Avstrijo.** Jugoslavija in Avstrija sta sklenili

trgovinsko pogodbo na isti osnovi, kakor sta sklenili trgovinsko pogodbo Italija in Avstrija. Po tem sporazumu pošlje jugoslovanska vlada na Dunaj 15.000 ton žita in 40.000 ton kornice. V kratkem odpošljemo še 50.000 ton žita in 110.000 ton kornice ter 10.000 ton ječmena in drugih živil. Za to pa bo Avstrija dovolila izvoz kovin, prevoznih sredstev, tkanin, papirja, kemikalij, barv in lokomotiv.

— **Zetev na Madžarskem.** Po poročilu madžarskega poljedelskega ministra je znašala letošnja madžarska žetev pšenice 9,3 milijonov metrskih stotov, rži 4,6 milijonov metrskih stotov, ječmena 4,7 milijonov metrskih stotov, ovsu 3,5 milijonov metrskih stotov, kornice 12,7 milijonov, krompirja 20,9 milijonov in sladkorne repe 6,6 milijonov metrskih stotov.

— **Tržne cene v Mariboru.** Komisija za določitev cen je določila v Mariboru za pol kg belega kruha 6 K, za 70 dkg črnega kruha 5 K 50 V, za žemlje s 5 dkg 80 V, za 1 kg govejega ali telečjega mesa 18 do 20 K, za 1 kg svežega svinjskega mesa 32 K, za 1 kg sveže slanin 46 K, za 1 kg prekajenega svinjskega mesa 44 do 46 K.

Borze.

LDU. Zagreb, 16. septembra. Devize (vezano): Berolin 207—210, Italija 505—510, London 390—430, Novi Jork 116—117, Pariz 750—770, Praga 166 do 168, Švica 1725—0, (nevezano) Dunaj, izplačilo, 40—40,50. Valute: ameriški dolarji 116—116,50, avstrijske krome 40—41, carski rublji 123—127, čehoslovaške krome 168—175, 20kronski zlati 410—415, angleški funti 390—405, francoski franki 770—0, napoleonidori 405—415, nemške marke 205—208, romunski lei 228—230, italijanske lire 490—495, turške lire v zlatu 430—460.

Kultura.

— **Repertoar Narodnega gledališča.** Danes bo v Dramskem gledališču prva predstava v tekoči sezoni. Igrala se bo Ivan Cankarjeva satirična komedija »Za narodov blagor«. Operno gledališče se odpre v soboto, 18. t. m. z izvirno Savinovo opero »Lepa Vida«.

— **Ruski člani našega gledališča** bodo uprizorili še nekaj predstav v ruskem jeziku, n. pr. »Figarova ženitev«, »Pygmalion« in moderne ruske aktovke. Obenem se uče slovenščine ter je upati, da začno po dveh mesecih polagoma igrati tudi slovensko. Zanimanje za ruske umetnike je med občinstvom veliko.

— **Četrti ložni sedež v gledališču.** Pišejo nam: Četrti sedež v ložah pritičja je bil doslej neraben, ker je prenizek ter ni možno na njem nikdar ni-

česar videti na odru. V dramskem gledališču je četrti sedež višji in za to prav tako dober, kakor sprednji trije. Z majhnimi stroški bi se dalo tudi v opernem gledališču IV. sedeži modernizirati, t. j. dvigniti. Treba je podaljšati noge le 12 stolov in — vse bo zadovoljivo. Ker so lože itak zopet dražje, naša želja pač ni neskončna.

Star abonent.

— **II. komorni večer godalnega kvarteta Zika,** v ponedeljek, točno ob 8. v Unionu. Občinstvo naj napolni dvorano do zadnjega kotička in tako dokaže, da cenijo kulturno delovanje br. Zika, Sancina in Černega. — Vstopnice v trafiki Dolenc, v Prešernovi ulici.

— **Stavka dunajskih igralcev.** Stavka igralcev, ki je daljša trajala, se je končala. Na vseh dunajskih gledališčih se je 16. t. m. že igralo. Udrženje igralcev izjavlja, da se je stavka končala z uspehom.

Društvene vesti in prireditve.

— **Rodeljubi, ne pozabite na dobrodelno prireditev v korist Ciril-Metodovi družbi v nedeljo dne 19. t. m. ob 3. popoldne v Narodnem domu!**

— **Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«.** Danes zvečer ob 8. skupna vaja. — Odbor.

— **Društvo finančne straže na Slovenskem.** Tovariški sestanek, ki bi se imel vršiti dne 19. septembra t. l. v Vetrinju, se vsled nepričakovanih ovir preloži na poznejši čas.

— **Produktivna zadruga čevljarjev za Slovenijo** naznanja svojim članom prodajo usnja v ponedeljek dne 20. septembra ob 3. popoldne, Hrenova ul. 4. k

— **Ljubljansko prostovoljno gasilno in reševalno društvo** se tem potom najiskrenejše zahvaljuje sl. godbi juž. želez. in sl. pevskemu društvu Krakovo-Trnovo za brezplačno sodelovanje in spremstvo na zadnji poti tvoj. Vidra. Enako tudi ravnateljstvu južne železnice, katero nam je radevolje prepustilo godbo. S tem so pokazale te tri korporacije, da vedo ceniti idealne cilje, katere si stavi podpisano društvo vedno pred oči. Iskrena hvala! Ljubljansko prostovoljno gasilno in reševalno društvo.

Raznoberosti.

— **Za časa Bela Kunove vlade na Madžarskem** je bilo v Budimpešti usmrčenih 37 oseb, na deželi pa 292. Tako poroča »Pesti Naplo« po uradnih podatkih budimpeštanske sodnje.

— **Židje so praznovali 13. t. m. svoje** novo leto 5681.

— **Nemški bivši prestolonaslednik** je ponovno prošil nemško vlado, da bi mu dovolila povratek v domovino, kjer bi se naselil kot navadni državljan v mestu, ki bi mu ga določila vlada.

— **Strasen zločin v Berlinu.** Neki nameščeneec mestne železnice je našel v Grunewaldu pri Berlinu dva kartona, v katerih so bili deli človeškega trupla, lobanja, od katere je bila odtrgana vsa koža. Glava je odseka s sekirjo, od notranjih organov je ostal samo želodec in čreva. Vidi se, da je zločinec hotel truplo sežgati, pa mu ni uspelo. Karton je tak, kakršen se rabi za prekomorske pošiljave. Telo je žensko v starosti 24 do 30 let. Razpisana je nagrada 5000 mark za onega, ki bi mogel dati kako trdne informacije. Policija išče zločinca z vso svojo silo.

— **Japonska pričakuje velikega tujkega prometa.** Dandanašnji bo pojem tujine in daljave skoraj izginil. Na to mislijo tudi Japonci, ki se pripravljajo na velik tujski promet. Lastnik hotelov Kanaya v Niku se je mudil v Novem Jorku in tam študiral upravo in sestavo ameriških hotelov, ker razume se samo po sebi, da mislijo Japonci privabiti v svojo deželo v prvi vrsti ameriške milijarderje, potem računajo tudi na dohod Evropejcev. Za jedne kakor za druge pripravljajo primerne hotele, tako, da se bo moglo tujem vsestransko ustreči, da bodo zadovoljni z bivanjem v solnčni japonski državi.

— **Kaj vse stori lepo ime.** Generalni guverner francoske Indokitajske se imenuje Long. Po kitajski znači beseda Long slavnega, močnega, lepega, človeka vseh dobrih lastnosti. Kakor hitro so Anamiti izvedeli, da se imenuje njihov guverner Long, so bili neizmerno veseli in ko je potoval po deželi, so ga sprejemali z največjo vdanostjo in častjo. V mestu Tughoč je bila nabita prošnja do Longa, da naj da polju tako potrebna dežja. Kakor hitro je Long odšel, se je res vsul potreben dež, ki je napojil riževa polja. Anamski prefekt je poslal guvernerju brzojavko, ki pravi, da je vse ljudstvo presrečno, ker mu je guverner dal dežja in se mu za to najprisrčnejše zahvaljuje.

— **S prestola v samostan.** Marija Adelajda, velika vojvodinja Luksenburška, bo sledila nasvetu Hamleta Ofeleji, da naj gre v samostan. Ta lepa mlada princezinja je postala vojvodinja leta 1914, čez štiri leta pa je v vojni izgubila prestol. 13. decembra 1918 je parlament male države luksenburške pozval vladarico, da naj se ne meša več v državne posle. Od takrat dalje je lepa Marija Adelajda navadna meščanka. Pred vojno se je hotela poročiti s princem Henrikom Bavarskim, sedaj pa je ta možitev padla v vodo. Doživela je zadnja leta vse polno razočaranj, tako

da se je naveličala posvetnega življenja, postriči si hoče lase in se zatvoriti v samostan.

— **Novinarji in diplome.** Na Angleškem obstoji novinarska šola od lanske jeseni. Ta šola je sestavni del londonskega vseučilišča. Pretekli mesec so slišatelji žurnalistike polagali svoje prve izpite, katerim so prisostvovali novinarji brez diplome, ki so tudi brez posebne novinarske šole dvignili jako visoko angleško žurnalistiko. Neki francoski list piše k temu: »Novinarji brez diplome so odhajali iz izpraševalne dvorane mrmrlajoči: hm, hm! Nič posebnega, mnogo teorije, malo prakse, treba videti te žoltokljunke pri delu. Do danes se je pokazalo, da je novinarstvo stvar poklica in ne šole. Tako kakor ni za pesništvo in slikarstvo diplome, ako človek nima svoje notranjosti za ta poklic, ravno tako ne veljajo diplome za novinarstvo.«

— **Prohibicija v Ameriki** je rodila posledice, kakršnih najbrže niso pričakovali. Samo v Clevelandu je danes 4000 oseb, ki uživajo opij, morfij in druge strupe, odkar je v veljavi prohibicija.

— **Ženska volilna pravica v Ameriki.** Pretekli mesec je država Tennessee odobrila predlog o ženski volilni pravici. Ta država je 36., ki je odobrila tozadevni amandment k ustavi. Dosežena je tako dvetretjinska večina in meseca novembra letos se bo lahko udeležilo volitev 26 milijonov žensk.

Darila.

Upravi našega lista so poslali: Za Ciril - Metodovo družbo: g. M. Kalister 40 K in neimenovani 20 K mesto venca svoji dobri prijateljici ge. Supancičevi. — Skupaj 60 K.

Za Oslepele slovenske vojake: gg. Fran in Roza Krapež 100 K v počastitev spomina svojega prijatelja g. majorja Deisingerja. Srčna hvala!

Poizvedbe.

— **V tivolskem parku** se je našel otroški jopič. Dobi se ga pri mestnem stražniku tivolskega parka.

— **Danes zjutraj blizu Starega trga št. 30** je bila izgubljena boa. Prosim, da jo pošten najditelj odda v upravnishču »Slov. Naroda« proti nagradi.

— **Na poti Večna pot, Dravlje, Podutik in nazaj v Ljubljano** se je izgubil samokres. Pošten najditelj naj ga odda proti nagradi v upravnishču »Slovenskega Naroda«.

Glavni urednik:
Rasto Pustoslavšek.
Odgovorni urednik:
Božidar Vodeb.

Usnjarija se vzame v najem. Naslov pove uprav. Slov. Naroda. 7087

Tko dobavlja borce (steklenice) za vino i liker, u večim partijama. Ponude mole se na trktu **Ilies Brock i sinovi, Kovač, Banat.** 7086

Rabljenе sode od olja in petroleja v najboljšem stanju kupi takoj **Promet tehn. ind. podjetje, d. o. o.** Ljubljana, Gradišče 9. 7096

Sprejmejo se trije srednješolci v vso oskrbo. Naslov pove upravništvo Slov. Naroda. 7094

Išče se prefekt za Dijaški dom v Ptuj. Nastop službe takoj. Prošnje na **kuratorij Dijaškega doma v Ptuj.** 7093

Iščem mehlovano mesečno sobo. Potrebujem jo s 1. oktobrom. Plačam dobro. Ponudbe pod »Dobra plača 7085« na upravništvo Slovenskega Naroda. 7081

Rabljenе steklenice od Eau de Cologne kupuje po najvišjih cenah drogerija **I. C. KOTAR, Ljubljana, Wolfova ul. št. 3.** 7060

Žiža na Glavni ulici v Celju na prodaj. Lokal in stanovanje takoj na razpolago. Ponudbe na: Medved, Krčevina, Maribor. 7020

VILA, v prijaznem kraju na deželi, želi z moderno opremljenim komfortom in obsežnim vrtom se odda v najem. Naslov pod »Vila 7063« na upravo Slov. Naroda. 7063

Gostilna na deželi ob drž. cesti s celim inventarjem in vse zraven spadajoče se odda v najem. Naslov pove upravništvo Slovenskega Naroda. 7062

Kočija prve vrste na pol krita, se prodaja. Več pove **Matija Knapč, Tacen pod Smarنو goru.** 7053

Trstije za strope izdeluje in prodaja na debelo in drobno m² po K 4-80 pri večjih naročilih znaten popust **Steinar Amion, Ljubljana, Jeranova ulica 13, Trnovo.** 4256

Vajenec, kateri je dvršil z dobrim uspehom ljudsko šolo se sprejme za trgovino mešanega blaga. Biti mora iz poštene hiše in imeti veselje do trgovskega stanu. Nastop 1. oktobra 1920. Ponudbe s prepisi spricčeval je poslati na trktu **F. Seršen, Ljutomer.** 7059

Proda se nov zimski plašč za gospodično od 15—18 let. Naslov pove upravništvo Slov. Naroda. 7095

Sprejme se pošteno deklet ki zna kuhati in tudi nekoliko druga domača dela opravljati v res dobru službo v Ljubljano. Naslov pove uprav. Slov. Naroda. 7101

Les. Kupim bukove, hrastove in smrekove hlode za žago. Ponudbe s cenami na naslov: **Ivan Šiška, tovarna parketov in parna žaga v Ljubljani, Metelkova ulica št. 4.** 7091

Učiteljica glasbe podučuje klavir po najboljši in praktični metodi. Polzve se v Stomskovi ulici št. 14, 1. nadst. desno, od 11. do 12. ure dopoldne. 7075

500 kron in eno obleko za nagrado tistemu, kateri mi preskrbi mehlorano sobo za 2 osebi, ako mogoče z električno lučjo v centru mesta, s hrano ali brez. Ponudbe pod »Dobra plača 1000/7081« na upravništvo Slov. Naroda. 7081

Trgovino kakršnokoli v mestu kupim. Ponudbe na upravo lista pod »Tudi gostilna 7072«.

I^a apno v kosih in drobno dobavlja na vagone **Ava, tovar. Laško.**

Stanovanje dve sobi in kuhinjo išče za takoj stalni uradnik proti primerni nagradi. Ponudbe pod »Stalni uradnik 7077« na upravništvo Slov. Naroda. 7077

Mlad soliden uradnik išče za takoj ali pozneje sobo s posebnim vvhodom z električno razsvetljavo. Ponudbe pod »Električna razsvetljava 7080« na upravo Slov. Naroda. 7080

Traži se za jedno veliko mlinsko poduzeće 2 vješta neoznena stolarja za gradnju (stavbna mizarja). Ponude neka se šalju pod »Broj 7089« na upravništvo Slov. Naroda. 7089

Trgovski sotrudnik starejša moč, se takoj sprejme v večjo manufakturno detajlno trgovino v Ljubljani. Ponudbe z navedbo plače naj se pošiljajo na upravništvo Slovenskega Naroda pod »Trgovski sotrudnik 7044«.

Veliko posestvo za nizko ceno naprodat. Lep gozd polje in travniki v krásni romantični legi na Gorenjskem, oddaljeno par minut od železniške postaje v bližini Jesenic, s hišo, 2 gospodarskima poslopjema, sadnim vrtom, več glavami goveje živine, pašnjaki, kmetijskim orodjem ter vsemi letošnjimi pridelki. Interesenti naj se obrnejo na **Janko Gruđen, Ljubljana, Gledališka stolba 3/II.** 7079

Sprejme se za takoj zmožna : kontoristinja : starejša moč z večletno prakso. Predstaviti se je pri trktu **Br. Novakovič, Ljubljana, Kolizej.** 7078

Iščem za najkasneje 1. oktobra dve meblirani sobi eventualno eno večjo sobo. **dr. Ferd. Souvan, Ljubljanska, Kreditna banka.** 7068

Dobavljamo točno litoželezne emailirane banje, fajenčne klozete, umivalnike, kopalne peči. Zadrževanje ponudbe

Leopold Blau & Co., Gesellschaft m. b. H., Wien II. Aspernbrückengasse 5. 7028

Lovci pozor! Proda se garnitura lovské sobe, preproga od medveda, divjega mačka, jazbeca in lisice; 100 parov rogov in glav od srnjakov več nagačenih plučev kakor retelini, medvedje glave in od srn itd. Ceno se prodaja zaradi odpotovanja na Ogrsko. Naslov pove upravništvo Slovenskega Naroda. 7076

Pri združenju bratovskih skladilnic v Hrastniku se razpisuje mesto **računovodja.**

Reflektira se samo na prvovrstne, samostojne moči, ki so v tej, ali vsaj v temu podobni stroki že delovali. Plača po dogovoru, nastop takoj. Lastoročno pisane ponudbe z navedbo dosežanj ga službovanja in s pričevali naj se do 1. oktobra dopošljejo na: Lokalni odbor bratovske skladilnice v Hrastniku 7084

Prevzel sem zastopstvo prvovrstnih tvornic: nudim elektrotlačni material, betonsko železo, različen železni material in motorje. Zahtevajte ponudbe

Gjorgje Grujić Beograd, Milešina ul. 15.

Sprejemem pomočnico dobro izurjeno v površnih jupicah. Plača 1000 do 1200 K mesečno. **Fani Jager, Ljubljana, Solodvorska ul. 28.** 7073

K O Z A naprodat. Zelena jama 163. 7074

Zemna ponudba! Želim seznanja z gospodično, ki ima veselje do gostilničarske obrti. Sem 28 let star, soliden, naobražen ter plemenitega srca, s 35.000 K gotovine. Dopis naj se pošljejo s sliko, katere se vrne, pod »Žrtve vojne/7085« na uprav. Slov. Naroda. Za tajnost se jamči. 7085

šrasen, velik salonski akvarij z vodomotom, ki ga goni motor na segreti zrak, brez nevarnosti, z umetno razvalino, stoječ na okrašen železni mizi, brezhiben, prodam za 800 dinarjev. Naslov pove upravništvo Slovenskega Naroda 7090

Automobil Dürrkopp, 45 HP s popolnoma novimi rebastimi pnevmatikami, 6 sedežev, 4 cilindri, temno-zelena karoserija, je po najnižji ceni, takoj pripravljen za vožnjo na prodaj ali pa se zamenja za tovrni avto z 2 tonama. Pogleda in poskusi se samo pri Jurju Kobale, Slov. Bistrica. 7188

Prva špeciálna trgovina z : rokavicami in parfumi :

O. Bračko, Ljubljana, Dunajska cesta št. 12.

Slugu za konje, slugu za volove i majuricu traži se za odmah. Plača K 300— odnosno K 200— uz cijelu opskrbu. Ponude na upravo vlastelinstva **ŠESTINE, Zagreb, Trg sv. Katarine.** 7082

Osebná avta Fiat & Mercedes mali elektroavto, motorno kolo in pisalni stroj ceno naprodat. Zahtevajte ponudbo. **Hans Böhm, Salzburg-Lehen.**

Tovarna slaščic. **Jos. Šumi nasled. D. & E. Hribar** Ljubljana, Gradišče 9.

Priporoča zopet raznovrstne sladkorne izdelke na drobno in debelo. Kandite, prvovrstno suho blago, čokoladne in desertne bonbone, pristni malinovec in marmelade. **Postrežba točna.** Poštne pošiljave začasno izključujemo, ker primanjkuje zabojev. 7081

„ALKO“ veletrgovina žganja družba z o. z. Ljubljana, Kolizej. Nudimo dobre likerje: pelinkovec, kakor tudi druge fine likerje, izdelane iz aromatičnih planinskih rož. Nadalje kuminovec, griot in hrusevi liker. Slivovko, brinjevec, rum in konjak, samo na debelo po najnižjih cenah. 7034

Enormno podraženje žarnic

Glasom naredbe ministrstva za finance v Beogradu št. 8410 z dne 28. avg. 1920 je od t. m. naprej opravljati od tvdk trošarina na žarnice in sicer najmanj 20 kron od ene žarnice. Za več kakor 32-svečne žarnice znaša trošarina za vsako nadaljno svečo K 1-20. Za žarnice od 50 sveč bo torej plačati 60 kron, za 3000 vatne žarnice 7200 kron trošarina, to se pravi, čim večja je jakost žarnice, tem večji je davek. Nabava močnejše žarnice bo vsled tega državnega davka postala skoraj nedosegljiva. **Kdor se pa hoče do pravčasno preskrbeti z žarnicami in špeciálno kupiti močne žarnice po zelo znižanih cenah, ta naj takoj pohiti do incl. 19. t. m. k elektrotvrdki „SVETLA“ Ljubljana, Mestni trg št. 25.**